

Проповед 305

Тома

Прочит: Йоан 20, 19-31

Скъпи братя и сестри,

Темата за вярата и неверието е най-дискутираната и най-обсъждана тема на страниците на Библията. Така че съвсем на място идва отбелязването на първата неделя след Възкресение, която е посветена на апостол Тома – Томина неделя. Апостол Тома е често наричан в църковната традиция Тома неверни, защото не повярвал на известието за възкресението на Спасителя, за новия живот, който е логичното следствие от това възкресение. Това Христово Възкресение е основата на нашата вяра. Неверието във Възкресението е предпоставка за отделяне от Христос. Не може да си християнин и да не вярваш в победата на Исус Христос над смъртта. Тази новина, новината, че Исус Христос е възкръснал, стои и в основата на благовестието. Сам апостол Павел казва: **“и ако Христос не е бил възкресен, то празна е нашата проповед, празна е и вашата вяра.”** (1. Коринтяни 15, 14). Без Възкресението нашата вяра е празна. Последните две глави на евангелието на Йоан са посветени на развенчаването на неверието и на възвестяването на победата на вярата и Възкресението. Никак не е случайно, че пасажът, описващ тези събития, завършва с думите: **“А това бе написано, за да повярвате, че Исус е Христос, Божият Син, и като вярвате, да имате живот в Неговото име.”** Библията се бори целенасочено срещу неверието и отхвърлянето на Бога. И това е нещо, което и ние трябва да правим. В наши дни в Европа и особено в България, повече от всяка друга част на света, господстват влияния, които искат да откъснат хората от църквата и от вярата в Бога. И може би е необходимо самите ние да живеем вярата си по такъв начин, че не само чрез думите си, а и чрез делата си да споделяме вярата си. *Един актьор на име Гари Грант се разхождал по улиците на родния си град. Среждали го различни хора, някои го познавали, други не. Срещнал го и един човек, който не можел да го познае, но постоянно повтарял: Вие сте... вие сте... Може би вие сте Кевин Спейси.. Не вие сте... Тогава актьорът му казал, искайки да му помогне: Аз съм Гари Грант... Човекът обаче му отговорил: Не е това! И продължил: Вие сте ... вие сте. Така актьорът, който сам си казал името, не бил чул, а и човекът не признавал собственото му име за вярно.* Такива сме ние, хората, във вярата си – предубедени. *Един английски психиатър на име Гил Крофт от университета в Лийдс, изследвал феномена, според който хората са по-тъжни в понеделник, отколкото в кой да е друг ден. Разделил хората на три групи. На едната дал да четат материал, в който се описвало, че хората са наистина тъжни в понеделник, на втората група дал материал, който твърдял точно обратното, а на третата не дал да четат каквото и да било. При изследванията се оказало, че хората от първата група вярват в това, че понеделник е най-лошият ден на седмицата.* Знаейки това, може би е добре внимателно да разгледаме темата за неверието. Ние живеем в общество, в което хората са възпитани като атеисти, църквите ни са слаби и на всичкото отгоре сме и бомбардирани от най-различни религиозни влияния откъде ли не. Вярвате или не вярвате. В повечето случаи хората вярват. Няма такова нещо като неверие. Думата неверие в Библията описва всички онези, които не вярват в Бога. Затова днешната история ни насърчава преди всичко да не проявяваме съмнение по отношение на Бога и Неговото Възкресение. Нека се опитаме да погледнем Тома и причините, които го доведоха до положението, което е описано тук.

1. Учениците на Исус Христос. Преди да започнем да обвиняваме Тома, нека да погледнем учениците. Те вече бяха разбрали, че Исус е възкръснал. Първо жените отидоха на празния гроб, после Йоан и Петър. Учениците знаеха, че Исус Христос е жив. И въпреки това, как ги намираме? Писанието свидетелства: **“А вечерта на същия ден, първия на седмицата, когато вратата на стаята, където бяха събрани учениците, беше заключена поради страх от юдеите...”** Трябва да осъзнаем значението на тези думи. Учениците знаят, че Исус е възкръснал, знаят че е победил смъртта, знаят че Исус Христос е Бог, и въпреки това треперят и се страхуват - толкова много, че са заключили здраво вратата. Някои от тях са Го видели, други са чули свидетелството за Неговото възкресение от първа ръка, но като че ли не разбират точно какво се е случило в онази неделна сутрин. И там Исус идва и се среща със Своите ученици, дава им да разберат реалността на Неговото възкресение. Важно е да отбележим, че Исус не подхожда към всички по един и същ начин и не всеки от учениците му е повярвал по един и същ начин. Евангелието не ни дава информация за всичките ученици, но поне за трима знаем, че Бог подхожда по различен начин. Вярата намира различен път до сърцата им. Петър например трябваше да види празните плащеници и кърпата за главата на Исус, Йоан повярва когато надзърна през вратата на празния гроб (Йоан 20, 4 - 9): **“И така, Петър и другият ученик излязоха и отидоха на гроба; и двамата тичаха заедно, но другият ученик изпревари Петър и стигна пръв на гроба. И като надникна, видя плащениците положени, но не влезе вътре. След него дойде Симон Петър и влезе в гроба; видя плащениците положени и кърпата, която беше на главата Му, не сложена при плащениците, а свита на отделно място. Тогава влезе другият ученик, който пръв стигна на гроба; и видя, и повярва.”** Те видяха, но малко по-късно се казва, още в следващия стих: **“Защото още не бяха разбрали Писанието, че Той трябваше да възкръсне от мъртвите.”** Тома пък се нуждае от това да пипне раните на Господа. За другите ученици не знаем, но вероятно и те имат своя специфичен път до Бога. Важно е да видим това, което Йоан се опитва да ни каже още в тази глава – всеки един ученик, всеки един човек има своя специфичен път към Бога. Няма точен момент на повярването. Едни повярват по-бързо, други по-бавно, всеки има своя път до Бога, всеки има своето преживяване с Бога. Исус ни обича толкова много, че ни взема такива, каквито сме и там където сме, за да ни заведе до края. Той не се обижда на нашето неверие и слабост, напротив, Той идва и иска да ни доведе до Спасението. Учениците наистина се промениха, след като се срещнаха с възкръсналия Спасителя – до такава степен, че те, учениците на Исус, до един страдаха за вярата си във Възкръсналия, и всички, без Йоан, умряха за вярата си.

2. Неверието не е страх. Важно е да подчертаем, че неверието и страхът са две различни неща. Особено в този случай. Учениците се бяха затворили в една стая и не смееха да излязат, бяха заключили вратата, да не би някой да дойде, и се страхуваха. Там дойде Спасителят, за да се срещне със тях. За Тома Неверни, този, който би трябвало да е най-слаб и най-страхлив от всички, четем нещо друго. Учениците стояха заключени, страхуващи се и треперещи, а за Тома се казва: **“А Тома, един от дванадесетте, наречен Близник, не беше с тях, когато бе идвал Исус.”** Какво означава това? Тома беше навън, беше сред тези, от които учениците се страхуваха. Тома се съмняваше, но не се страхуваше и ако има някой, който да бъде наречен смел, то това е Тома. Всички се страхуват, а Тома се разхожда навън. Неверието не е страх или поне не е страх от типа, който учениците изпитваха. Неверието е свързано със страха да се довериш. Много хора не желаят да се доверят на Бога, защото се страхуват, че това може да промени живота им радикално; други, като Тома, се страхуват да не бъдат разочаровани от пътя, по който поемат. Но физическият страх от римляните или от юдеите, или страхът от наказание или смърт – той не беше наличен при Тома. Тома може и да е наречен Неверник, но не е страхливец, каквито очевидно бяха другите ученици. И все пак кой е апостол Тома?

3. Тома. Родината на апостол Тома е Галилея. Името Томаю идва от арамейски, в който ta'am означава двойка или две отделни средства. Ето защо Тома е споменат в Библията, като Близник (на гръцки didymos, διδυμος). В сирийската традиция, той се появява като Юда Тома, тъй като Тома е епитет. След като видял чудесата на Спасителя, той повярвал в Него, тръгнал и Го следвал. Апостол Тома се споменава и в четирите евангелия. В първите три евангелия, името му стои до това на Матей бирника (Матей 10, 3, Марк 3, 18; Лука 6, 15). В Деяния на

апостолите той се споменава до Филип (Деян. 1, 13). По-специално, в четвърто евангелие намираме някои детайли, които могат да ни помогнат да проследим особеностите на неговата личност. Когато Исус иска да възкреси Лазар, Той трябва да отиде във Витания, където е толкова мразен от юдеите, че съществува дори и опасност за живота Му. Единствен Тома казва: **“Да отидем и ние, за да умрем с Него!”** (Йоан 11, 16). Тома не е страхливец, той не се страхува да отиде за своя Господ и със Своя Господ дори да има опасност за живота му. Малко по-късно, по време на прощалните си разговори с учениците си на Тайната вечеря, Господ Исус Христос казва на учениците Си: **“И вие знаете къде отивам, и пътя знаете.”** Тома го пита: **“Господи, не знаем къде отиваш; и как можем да знаем пътя?”** Исус му казва: **“Аз съм пътят, истината и животът; никой не дохожда при Отца, освен чрез Мене.”** Тома наистина искаше да следва Господа и знаеше, че това следване може да му струва много. За него, за Тома, Исус беше Пътят – единственият път. Той осъзнаваше, че този свят няма друг шанс – само Исус. Обаче Тома имаше собствена представа за това как трябва да бъде спасен този свят, имаше собствена представа накъде трябва да върви Исус. След като Исус беше взет от свещниците и убит от римляните, след като беше положен в гроба, Тома беше разочарован и точно това пречеше на вяра му. Когато ние имаме собствени представи за Бога, когато ние си представяме Исус Христос, така както ни е удобно, лесно можем да се разочароваме. Бог е твърде голям, за да можем да Го впишем в собствените си представи. Ние, хората, обаче правим това, същото, което направи и Тома - опитваме се да вкараме Бога в собствените си представи и желания. Ако, Господи, направиш това или онова, ще вярвам в Тебе. Ако си такъв и такъв, ще те следвам Или пък: Аз не искам да вярвам и да следвам един такъв Бог. Това е белег и на нашето време. Ако Бог се вписва в нашите представи, тогава ще Го следваме, ако не - няма, ще си потърсим друг, който ни е по-удобен. Това се беше случило с Тома. Той беше разочарован от пътя на Исус, от страданието от болката. Тома не беше страхлив, а разочарован, затова и: **“Другите ученици му казаха: Видяхме Господа. А той им отвърна: Ако не видя на ръцете Му раните от гвоздеите и не сложа пръста си в раните от гвоздеите, и не сложа ръката си в ребрата Му, няма да повярвам.”** Тома не вярваше, по-скоро не можеше да преодолее разочарованието си, нуждаеше се от специална намеса, за да изцели разочарованието и болката си, нуждаеше се от Исус, както се нуждае всеки един човек по тази земя.

4. Исус. И тук се случва нещо забележително. **“И след осем дни учениците Му пак бяха вътре; и Тома беше с тях. Исус дойде, когато вратите бяха заключени, застава на средата и каза: Мир вам!”** Учениците са се събрали отново, те пак са заключили вратите, но тук вече страхът от юдеите е изчезнал, или поне Йоан не го споменава изрично, което показва че не това е водещото чувство. Учениците са заедно. Исус отново идва и преодолява заключените врати, влиза, за да преодолее заключените сърца. Самият факт, че Исус Христос идва, е многозначителен. Той не Се обижда от факта, че те всички са Го изоставили, не Се обижда от факта, че трябва да търси път към сърцето на всеки един ученик, не Се обижда от това, че след като им е говорил толкова много пъти, те, учениците, не са Го разбрали, нито пък от факта, че един от тези несъвършени ученици иска да стигне дотам, че да бръкне в раните Му, да види дали са истински, дали наистина е страдал, дали е Той – ръка да види, око да пипне. Исус идва и носи послание за мир. Когато Той идва и се насочва към един точно определен човек – Тома: **“Тогава каза на Тома: Дай си пръста тук и виж ръцете Ми, и дай ръката си и я сложи в ребрата Ми; и не бъди невярващ, а вярващ.”** Ела, Тома, дай си ръката. Ела и пипни, ела и виж, ела и почувстввай, Аз съм тук, тук съм и искам ти да знаеш, че живея. Не може да не направи впечатление колко внимателно Спасителят подхожда към всеки един от тези ученици, които понякога бяха толкова голямо разочарование. Той отива сред тях и разбира съмненията им, чувството им за вина. Той отива сред тях, за да изцели болката и страданието, и неверието им. Исус отива при всеки от учениците, изцелява го и го подготвя за бъдещия му път. Срещата с Исус е живоотопроменяща за всеки един от тях. Случаят на Тома е най-фрапиращ само на пръв поглед. Още в следващата глава можем да прочетем историята на срещата на Исус с Петър, този, който три пъти се отрече от Него. Исус, разбира се, не го кани да бръкне в раните Му, но пък го пита: Обичаш ли Ме. Всеки има своята лична история с Исус. Исус идва при нас в нашата слабост и е готов да ни приеме и да отговори на нашите странни

изисквания и въпроси, точно както го направи с апостол Тома. От тези няколко думи и това явяване на Исус можем да видим колко голяма е любовта на Спасителя към всеки един от нас. Това е Спасителят, такъв е Исус, Той ни обича толкова много, че е готов да преглътне нашите изисквания и странности. Всъщност, ако трябва да назоваваме тази история, не би трябвало да я наричаме историята за неверния Тома, а историята за Исусовата любов, защото, това е голямото и съществено послание тук в този пасаж – любовта на Бога.

5. Тома изповядва. След като видя Исус, Тома не се нуждаеше да Го докосва или да слага пръст в раните Му, не се нуждаеше от повече доказателства. Той казва само: **“Господ мой и Бог мой!”** Ти си моят Господар, Ти си моят Бог. Съмненията и неверието изчезват. Пред него вече не стои Исус Назарянинът, а Спасителят, Този, Който е извършил делото си на Голгота, Този, Който е Царя на вселената, Този, Който е умрял на Голгота и е избавил всеки един от силата на греха и на смъртта, Този, Който е победил. Срещата с Исус променя Тома завинаги. Ако погледнем в по-късната му биография, ще открием в какво го превръща тази среща. След срещата си с Исус, Тома се променя и става пламенен проповедник на Евангелието. Знае се, че е проповядвал в Партия, Мидия и Индия. Според Ориген, Тома е проповядвал Евангелието за първи път на народа на Ирак и Иран. След това отива в Южна Индия и в 70-те години на първия век стига до град Малипур, където и намира смъртта си. В един град обърнал във вярата царица Мигдония и сестра ѝ Терциада. Не всичко, разбира се, е вървяло по мед и масло. За него се знае, че е хвърлен в тъмница, в огнена пещ - на нажежена желязна скара и останал невредим. Според едно предание е убит докато се молел – прободен с копие, според друго е набит на пет кола. Във всеки случай, имал е мъченическа смърт. Срещата с Възкръсналия го превръща в нов човек – благовестител в една от най-трудните области на света, останала такава и до днес.

6. Какво означава историята за “неверния Тома” днес? Какво означава тази история лично за всеки един от нас? Тя е послание на мир, но и задължение. Бог е направил всичко за нас и ни е търсил, както търсеше всеки един от учениците Си. Това послание на любов, което виждаме в историята за неверния Тома, е живо и днес. Бог ни търси и иска да ни намери. Исква да ни покаже любов. Търси ни в нашето неверие, страхове и разочарования, търси там, където сме побягнали и протяга прободените си ръце към нас. Исус е същият вчера днес и вовеки. Както търси апостол Тома, така търси и нас; както търси учениците си, така ще търси и всеки един човек по тази земя. Исус не иска да загуби нито една душа, всеки човек е ценен за Него. И там, където ние сме готови да се откажем от всичките си предразсъдъци и предубеждения, да се откажем от образа за Бога, който сами сме създали в себе си, където сме готови да отворим сърцата си и да Го последваме, там се случва невероятното – Бог идва сред нас. Бог не иска ние да сме перфектни, Той иска да отворим сърцата си. Бог е нашата надежда. Веднъж осъзнали, че Исус е: **“Господ мой и Бог мой!”**, трябва да се променим и ако наистина съзнаваме какво Бог е направил за нас, трябва да се опитаме да кажем на хората около нас какъв е Бог, какво е направил за нас и колко много обича всяко човешко същество. И ако това е така, и ако ние живеем така, то тогава това би било лъч светлина в нашия свят на лъжа и съмнения, на отхвърляне на истината и Бога, в този свят, в който лъжата струва повече от истината. Тогава, ако живеем вярата си и сме добри свидетели за Христа в този свят, тогава много хора ще дойдат до този момент и това откровение да кажат на всеослушание: **“Господ мой и Бог мой!”**

7. Заключение. Какво можем да кажем в заключение? Бог ни обича, Той обича всеки един от нас, независимо как изглежда и какво е вършил. Сред този свят на неверие и лъжа, Той продължава да идва при нас и да ни показва и доказва любовта си. И, уверен съм, ще продължава да го прави. Бог доказва голямата си любов на практика не само на кръста, но и в дните след Своето Възкресение. Бог обича всеки един човек и не се скъпи да го покаже. Нека веднъж открили верността Му и любовта Му, да не бъдем невярващи, а да бъдем вярващи, да не бъдем неверни, а да бъдем верни, да сме сол и светлина за този свят. Нашето колебание и неверие може да отблъсне много хора от вярата. Бъдете за хората това, което Исус е бил и е за вас - опора, светлина и любов. Бъдете верни, както Исус е верен, обичайте, както Той ви обича, вървете до края на света за Благовестието, както учениците на Спасителя го направиха. Бог е с нас и ни обича. Христос възкръсна! Наистина възкръсна! Амин!